Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҥук!

ХОТУГУ КЫЫМ

ССКП Абый ойуоннааҕы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын ойуоннааҕы Советын органа.

Тахсар I сыла

№ 36 (36).

СӘТИННЬИ

18

күнэ

1953 сыл.

СӘРӘДӘ

Сыаната 10 харчы.

Тыа сиринээҕи агитатардар кылаабынай соруктара

Б ССКП Киин Комитетын бастакаан ыйынааҕы Пленума «ССРС тыатын хаһаайыстыбатын салгыы сайыннарыы дьаһалларын тустарынан» уураах ыйынна. Бу историческай документ Киинтэн дойдубут тыатын хаһаайыстыбатын салгыы сайыннарыы бааҕарааһай программата бэрилиннэ.

Сэрии кэнниттэн сылларга биһиги дойдубут тыатын хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ Коммунистическай партия салаатыгынан сэрпиттэн кэһэммит народ хаһаайыстыбатын чөлүгэр туһэрингэ улахан үлэни ыыппыттара.

Биһиги колхозтарбыт уонна совхозтарбыт сэрии иннинээҕи бириэмэтэлэрэ балачча эдэх бурдуугу үүннэрэр буоллулар. Дойду бурдуугунан толору хаачылыннна. Сүөһү иитиитигэр эмиэ сүҥкэн кыайыылар ситиһиллиннилэр. Холобур, 1945 с. от ыйыттан 1953 с. от ыйыгар диэри бириэмэҕэ ССРС-ка бөдөҥ ынах сүөһү ахсаана 11,3 мөлүйүөн, овдалар уонна козалар—53,9 мөлүйүөн, сибиннньэ—25,1 мөлүйүөн, сылгы сүөһү—6,2 мөлүйүөн эбэлээтэ.

Ити түмүгэр колхозтаахтар харчынан уонна натураннан ылар дохоттоура эдэхэн, материальнай-культурнай таһымнара үрдээн иһэр.

Оҥ эрээри партия Киин Комитетын Пленума тыа хаһаайыстыбатын культуралаарыгар үүнүөрүгэ бөдөҥ итэҕэстэр баалларын бэлиэтээбиппэт. Нөҥүлиэннэҕэ аҕыллык бородуукталарыгар үүнүүн иһэр наадыыта оттон промышленность сырыеҥа наадыйыыта өссө да толору хааччылыыбат. Ордук сүөһү иитиитэ хаалан иһэр, сүөһүттэн ылыллар бородуукта кырата чуоҕаан ыйыллыыта.

Пленум тыа хаһаайыстыбатын производистватын ити сүтэтэ суох таһымын уонна соҕ сүҥкэн. Салаалара хаалан иһэр биричиниэлэрин толору ырыйда.

Биһиги партиябыт народ хаһаайыстыбатын бары салаалаларын кылаабынай хаһаайыстыбатыгынан наадалаах усулуобуйа кыбыстынан ыарахан индустриаллаах сайыннарыыга, бөҕөргүтүгэ сүрүн болҕомтотун түбэтэ. Онон бөдөҥ кыайыыр ситиһиллибиттэрэ. Дойдуну индустриялаһыыны, тыа хаһаайыстыбатын уонна чэпчэки промышленнаны бинир бириэмэҕэ сайыннарар кыах суоҕа. Биилигин биһиэхэ модун күүстээх индустриальнай база, өбөрөөбүт колхозтар, хаһаайыстыбаннай тутуу бары салаалаларыгар бэйэларын дьаһалларын билэр толору бөлөмнэхэ кадрдар баалларын.

Тыа хаһаайыстыбатын сорох салааларын хаалыыта салайыы таһыма мөлөҕүттэн эмиэ тутулуктааҕа көҥүнэ.

Пленум тыа хаһаайыстыбатын итэҕэстэрин, колхозтар уонна совхозтар хаһаайыстыбаларын хаалан иһэр салааларын көннөрөн, бастыгнар кэккэлэригэр тиийэ өрө көтөҕүүгэ, онон тыа хаһаайыстыбатын уопсай өрө көтөҕүлүүтүн ситиһиэхэ кэҥэт, сибилии дьаһаллары олохтууру ыйбыта.

Сүөһү иитиитин, бастатан общественнай сүөһү иитиитин түргэнник өрө көтөҕүү—партия, государство уонна народ бүттүүнүн, ол ыйгар биһиги ойуоун колхозтаахтарын уталыыллыбат соруктарынан эмиэ буолар.

Сүөһү иитиитин сайыннарыыга сөптөөх усулуобуйаны тэрийиини комплекснайдык ыыбаарыахха: иҥ тотоойу аҕыллык базатын бөҕөргөтүү, сүөһү туһар тутуулаһын огоруу, төрөөбүт ылыныы улаатыннарыы, сүөһү туһата суох өлүүтүн таһаарбаты ситиһиэ олоххо киллэрилиитэ эрэйиллэр.

Тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын соҕотоҕолкалыыр сыана үрдээтэ. Тыа хаһаайыстыбатын нолуога эмиэ биллэ түстэ. Ити барыта тыа хаһаайыстыбатын бары салааларын сайыннарыыга кыаҕы биэрэр.

Чугастаабы 2-3 сыл устатыгар кооператтар уонна промышленнай кинилэр наадыйыыларын эрэ буоллахха, ону аахан сүөһү аҕылыгын хааччылаах хортуоппуйу уонна оҕуруот аҕын үүнүөрүн соруга турда. Ити культуралары үүнүөрүгэ толору механизациялаһыны хааччыйар, ыйыы квадратнай гнездовой нымата киэҥник тутуллуохтааҕа быһаарыллыына.

Пленум уураах ыйар туорахтаах культуралар, ордук сэлиэйиннай үүнүүтүн үрдэтиигэ, МТС-тар үлэлэрин тэрдүттэн туспарыларга уонна тыа хаһаайыстыбатын комплекснайдык механизациялаһыны көрүүлүүнэ.

Тыа хаһаайыстыбатын иннигэр турар баараҕай соруктары кылаабынааҕыттан быһаарыыга партийнай, советскай тэрилтэлэр уонна тыа хаһаайыстыбатын органнарын оруоллара үрдэтиллиннэ, өбөҕөйөөтэрэ кэҥэтиллиннэ.

Пленум партийнай тэрилтэлэр дэриэбинөҕэ ыытыллар маассабай-политическай үлэни салайаллараын туспарыыны модьуйда.

Партийнай тэрилтэлэр КК Пленумун историческай уураабын олоххо киллэрэргэ туох ханнык иннинэ маассаны ыытыыр политическай үлэлэрин туспарыыттан, агитационнай маассабай үлэни ыытыттан саҕаламтаахтар.

Ол инниттэн наука уонна бастыҥ опыт ситиһиилэрин олоххо киллэрэр дьоҕурдааах үлэһиттэри колхозтар салаалаларыгар туруорутохха.

Партийнай тэрилтэлэр агитатардара, пленум историческай уураабын бары колхозтаахтарга саамай мунуттуурдук кичэйэн өйдөтөллөрүн, колхоз производистватын барыларын сайыннарыыга социалистическай куоталаһыыны тэнитэлэрин ситиһиэхэ. Онон колхозтар тыа хаһаайыстыбатын үлэтигэр баараҕай программалаах сүҥкэн соруктарын кыайыылаахтык олоххо киллэрэллэригэр кэмөлөҥөххэ.

Хас биирдии партийлаах уонна партийата суох агитатар, бэйэҥ бочуоттаах дьаһалаарын үрдүктүк тутаҕар хаһаанчыгыааҕар да наадалаах. Биилигин партия КК балаҕан ыйынааҕы Пленумун историческай уураабын, табааркы Хрущев дакылаатын, табааркы Маленков этиттин уонна партия, правительство тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга туһаайбыт кэккэ саҥа уураахтарын бинир да колхозтаах хаалбат гына, барыларыгар үөрэтиэхэ, өйдөтүөххэ. Колхозтаахтар тустарыгар партия, правительство кыһаммыытын чаҕылхай баай ис номохтоох фактарынан пропагандалаан кинилэри күүрүүлээх үлэҕэ түмүөххэ. Онон биһиги Ийэ дойдубут народтара өссө үйгулаах олохтоноллорун туһугар актыыбыкай ыыттыыны ыларыгар, ытык иҥнэр буоллар.

Народ сэтээтэллэрин кытта үлэ

Соторутааҕыта народнай суут сэтээтэллэрин сүбэ үрдүнэҕа буолан аастА. Сүбэ үрдүнэн народнай суут үлэтин туругун уонна суут үлэтигэр үөрэтэллэр соруктарын туһунан боппуруоһу дьүүллэстэ.

Мунньах кыттыылаахтара дьүүллэйиллибит бошуруос сүнньүнэн көрсэтиигэ активнайдык кыттан, суут үлэтигэ, баар ситиһиилэри тэҥэ, итэҕэстэр баалларын бөлөтөөн туран, инники соруктарга наадалаах этиилэри оҥорудулар.

Сүбэ мунньах сөптөөх уураабы ылынна.

Мунньах көмөлөстөн народнай суут сэтээтэллэригэр анаан наадалаах юридическай темаларга 8 чаастаах сөмпиоо ыытарыллына.

И. СЛЕПЦОВ.

Ойуоун бары комсомолецтарыгар, ыччаттарыгар уонна ойуоун колхозтарын ыччаттарын звеноттун булчуттарыгар Уолбут нэһилиэгин „Түмсүү" колхоз ыччатын звеноттун ЫҢЫРЫЫТА

КҮНДҮ ТАБААРЫСТААР!

Киин аймах бүттүүнүн албан ааттаах инники этэрээтэ, аан дойду бүттүүнүн үрдүнэн ийэ туулхадыйбат тирэҕэ, коммуниимы тутаачча героическай советскай народ бөҕө кириэпиэнэ — биһиги Ийэ дойдубут хаһаанчыгыааҕар да туулхадыйбат модун күүстээх.

Коммунистическай партия XIX съезниэн туруорулуулуу улуукан программалара олоххо кыаһыылаахтык салгыы киллэриигэ партия уонна правительство кэккэ ылыммыт уурааҕынан, Ийэ дойду модун күүһэ салгыы дохсуннук өрө көтөҕүллүүтүн мактыатиэхэ буоларын биһиги өйдүүбүт.

Улуу Октябрь 36-с сылын туолуутугар ССКП КК Ыҥырыыларыгар — «Коммунистар уонна комсомолдар!» Бэйис бэс сылларга быааны толоор уонна аҥара толоор ийин, советскай народ уйулаах олоҕун салгыы өрө көтөҕөр ийин, ССРС-ка коммунизмы тутар ийин оскуоланыылар инники кэккэлэригэр сылдьыҥ!» диэн кэрэтик дуораһыйбыта, тылынан кыайан этиллибэт тэбиллээх күрдук хаҥнэй! Советскай киин уйгулаах олоҕо төбөлөөх күрдук күндүнүй!

Итиннэн биһиги бүгүн, үрдук үөрүү чувствуватыан көтөҕүллэн туран эбэһэҕэлэистибэ ылынабыт уонна Эйигинн, күндү доҕоттоорбутуун ыҥырабыт:

1. Звено үрдүнэн IV кыбаарталлаах түүлээх бултаах ийнин государственнай быааннын 110 бырыһыаттан итэҕэлбэ суох толороро.

2. Бултаабыт түүлээхпитин таҥастаах ийнин ааччыстыбатын туспарын, бары түүлээх көҥүгэр олохтоммут стаканартай нуорманы 2 бырыһыаттан итэҕэлбэ туох аҥара туспарарга.

3. Бултаабын бириэмэтигэр оҕуобай биричиниэтэ суох, бинир да күнү быстах наадаҕа туһаныыны таабарбакка.

4. Ыччат звенотугэр үөрэҕэччи булчуттаан сыҥнарылыыт бинир эдэр булчуту булчуут идэҕэ иитэн, былаанын голоттороро.

5. Бултаммыт сымнаҕас күүҥ кыйыл көмүс түүлээхпитин Ийэ дойду валютнай фонугар 10 хонуугу ааспакка туттаран иҥэргэ. Булчуурга былааннаммыт маршруттаах сирдэрэ голордо сылдьарга. Ол инниттэн сыҥнарылыыт көлөҥу ырыарбакка сезон устата сөптөөхтүк туһанарга.

Туруугурдун Советскай Союз Коммунистическай партията, коммунизмы тутар ийин охсуһууга советскай народу сирдинр уонна салайар улуу күүс!

Мунньах кыттыылаахтарын сорудахтааһыннарынан:

СЛЕПЦОВ А. В., комсомольскай тэриллэ сэриитэ; ЖИРКОВ П. М., ыччат звенотун бригэдьиирэ.

ЫБСЛКС райкомуган

Соторутааҕыта ЫБСЛКС райкомун бюрота, Уолбут нэһилиэгин «Түмсүү» колхоз ыччатын звенота ойуоун комсомолецтарын, ыччаттарын уонна ыччат звеноларын булчуттарыгар ыҥырытын дьүүллэһиилэригэр баран, бириэрэтэ.

Колхозтаҕдааҕы комсомольскай тэриллэрэ ыҥырыыны комсомолецтар, ыччаттар, звеноларга дьүүллэһиилэригэр киэҥник туруоралларыгар сорудахтанна.

ИЙЭ ДОЙДУБАР АНААН

Мин ыччат звенотун булка бинир саамай кыра опытаах, саҥа идэтийэн эрэр, эдэр булчута буоларбын.

Үлэ диэн, — чиэс, албан аат, хайҕал уонна уулуу героизм дьыалата буоларын билэбин.

Төрөөбүт Ийэ дойдум ситиһэ турар улуукан кыаһылара миэхэ үрдүк үөрүү, киэн туттуу чувстватын үөскэтэр. Ол иннин утуйар-сылайар диэнни билбэт, эдэр-чэгиэн сааспар туох эрэ кэрэни, дьиктинни, үчүгэйдиэ огордорбун диир саная миигиттэн арахпат.

Миэхэ IV кыбаарталлаа 2150 солкуобайдаах быааны бэриэлибитэ. Итиннэн Октябрь чаҥнаан 40 бырыһыан толорого ылыммыт эбэһээтэлистибэбин ситистим.

Кыбаарталлааҕы быааммын толороро толору эрэллээхпин. Ол күрдук биригэдьиирим таб. Жирков кэмөтүөн бүлтуур идэҕэ билиим—көрүүм улаатта.

Биһиги ыччаппыт звенота ылыммыт ыҥырыытын толоруом диэн эрэнэрбин.

А. ЖИРКОВА.

Ыҥырыыбытын толоруохпут

Миигин ыччат звенотун бригэльиириэн аналыыттара. Биһиги звеноҕа төрдүөбүт, 8750 солкуобайдаах түүлээҥи бултаан туттарар быааннаахпыт. Билигин биһиги көрдөрүүбүтүн биллэриигэ туттуох күрдук улахана суох. Оттон биһиэхэ барыыбытыгар бултуур баҕа, бэлдааны аҥара толорор кыах толору баар. Ити күрдүк бүлт төрүөтүн кырынаска киэҥ маршруттааахтык уурдуубут. Тиинг бүлүүнү төрүөтү көрүү, ууруу быыһыгар маассабайдык бултуур кыахтааахпыт. Тиинг бултуурга мас кемнэхтөөх да буоллар, кыһыҥны тымныы, кылгас күннэр ордук табыгастаахтара туһаланыа.

Биһиги ойуоун комсомолецтарыгар, ыччаттарыгар уонна ыччат звеноларыгар быааммытын кыбаарталлаа түүлээх 110 бырыһыаннатына толороро ыҥырыыбытын толоруохпут.

П. ЖИРКОВ.

„Куоталаһыы диэн мөлүйүөнүнэн үлэһиттэр, үрдүк актыыбынастарыгар тирэҕирэр социализм тутуутун коммунистическай ньымата“.

(И. СТАЛИН).

Бастыҥнар ахсааннарын эльбэтэр иһин

Борошлов аатынан колхозтаабыт маҥнайгы сүҥүүр партийнай тэрилтэ Улуу Октябрь чэпчиэр социалистическай куоталаһыыны колхозтаахтар ортолоругар балаҥча кэҥэтиик тэрийдэ ыытта.

Куоталаһыыны тэҥкэтэбиппэр колхозтаахтар партия уонна правительство уурааҕынан тэлоруукка уларан кыһаналлыы уулаалар. Улуу бырааһынныыны производственнай болохтэрэ эрдэ кэрсүүлэрэ баҕаралаалар колхоз производствотыгар баар үчүгэй ситиһиилэр биэргэтэлэлэр.

Производство баҕа салаатыгар үчүгэй тэҥкэтэри ситиспит колхозтаахтар ахсааннара эльбээн иһэр. Түүлээх бутаалаһыанын IV кыбаарталларыы быыланан Октябрь күнүгэр 40 бырыһыан толороруо эйэһээтэлистибэ ыллыммыт Соломов Д.Н. бырааһынныыны көрсө эйэһээтэлистибэтин 55 бырыһыан толордо. Кини түүлээххэ тахсыбыттан ыла бутаалаһын бөҕөмэтин атын үлэҕэн эрдэльшиат, бутуруу маҥаҕутун уланаһык кэҥэтэ.

Общественнай сүүһү иитиитин үлэһиттэр сүүһү ахсаанын эльбэтэрэ уонна хаачыстыоатын туспаллара кыһаллыталара уладтан иһэр. Доярклар Сергучкова М.С., Слепцова А.Н., Садовникова А. Д., Никуланова М.Н., Реброва А.Н. уонноо, уон биирдии ынаһы үчүгэй туруктаахтык иитэн туран ынах ахсаанын эйэдэх ньыҥэйи иитэри ситиспиттэр. Оттон доярка Реброва А. Н. ыырай сүүркаталаҕы уладатыттан 486 грамма гирэнрэ. Оны тэҥэ доярклар Сергучкова М.С., Слепцова А.Н. үүт ыамын 9 ыйдааҥы быыланан 100-100.8 бырыһыан толороннор бары доярклары бастаан ыҥэлэр. Кинилэр сыл тэмүктэннэр диэри ситиһиилэрин өссө чинэттэхтэриҥэ ньыгэйиннэн эйи төлөбүрү ылар кыахтаныахтара.

Сылгы иитиитин звеньевой бириигэдэтин бириигэльыырэ Никулин В.Х. көрөрөх-харайарга ыллыммыт бөдөҥ сылгыларын үчүгэй туруккаахтык иитэ, 51 ыйа биэтэн 42 төрелкэй кулуну ылан, 100 бырыһыан тыныйаах иитэ. Ити курдук Чирков Н.И. звенота 58 сылгыны 100 бырыһыан. Старостин И.Г. звенота 114 сылгыттан 99,1 бырыһыанын үчүгэйдик иитэри ситиспиттэр.

Балык бутаалаһыныгар тэриллибит сорох звенолар салаалаччылэрэ Слепцов И.К., Никулин И.С. туспаллаах бырааннарын 128-155 бырыһыан толороруу ситиспиттэр. Кинилэр бастыҥ бутаалаһы ылар хас сыл ахсын үчүгэйдик үлэлэппиттэр. Колхоз онорэр бырааннаах соруданнарын толороргө, кытаанахтаран туруулаһыыны эйэлэспиттэр.

Социалистическай куоталаһыы кыһыллаахтарын үтүө холобурдара, биһиги колхозтаахтарбытыгар ахсаабат эрчим, колхозу тэрилтэ-хаһаайыстыыба оттүнэн бөҕөргөтөргө, колхозтаахтар материальнай уйулаах олохторуттан сыраҥа күүрээннэхэ дьуулуур баарын көрдөрөллөр.

Ити чахчыылар биһиги партийнай тэрилтэбитигэр уонсай өрө көтөҕүлүүҥ үөскэтэрбитигэр улахан кыахтары биэрэллэр. Бастыҥнар опыттарыгар тирэҕирэн колхоз производстватыгар баар итэҕэстэри туораталарга, критиканы уонна бөҕэни критикаланыыны тэнитэргэ ыытар үлэбитин өссө тупсаран тэрийиэхпит.

Табаарыс Сталин «Социалистическай куоталаһыы диэн мөлүйүөнүнэн үлэһиттэр айар инициативаларыгар тирэҕирбит, масса революционнай дьыалабыай бөҕэни критикаланыыны кэстүүтэ буолар»—диэн эпитэ. Бу этиигэ олохтоон туох итэҕэстэрдэхэ иитии ыытыанан социалистическай куоталаһыыны Сталинскай Конституция күүҥн чэпчиэр өссө тупсаран тэрийэр соругу туруорунабыт.

И. СОЛОМОВ,
Ворошилов аатынан колхоз партийнай тэрилтэтин секретаара.

Буттүүн народ бырааһынныыгар көрсө

Промышленнай предприятие-коллективтара оттүүн народ бырааһынныыны — Улуу Октябрь 36 сылын туолуулуун үлэҕэ саҥа кыаһыыларынан көрсүүлэр.

ССКП Кинн Комитетин Октябрьскаяҕы Бөҕүрэлааргаан оро күүрдүлүөн туран, Москва бассейнин тыныйнаан горнактара бу күнэҥэ трудовой вахтаҕа туралаан. «Сталиногоруголь» — 15 пүөмэрдээх Москва бассейныгар саамай кырдьаҕас шахтатын коллектива алтыннаы ыйга быыланы таһынан 3000-тан тонна чоҕу, эйэһээтэлистибэҕэ ылыммытынаатаҕар 1000 тоннанан эйэх чоҕу биэрдэ.

«Донской уголь» трест бастакы икки пүөмэрдээх «Металлическая» шахта үлэһиттэрэ бөдөҥ кыаһыылары ситиспиттэлэр.

Алтынны ыйга бу предприятиелар горнактара бырааһынныык ыытыннаҕэр эйэһээтэлистибэлэрин 3 тэҥуа аһара толороон туран, 4-5 эшелон көҥүрэ оттуугу сорудаҕха эйэн сиэрдилэр. Алтынны 30 күнүгэр «Москва чугодь» комбинат чох хостоойуунун 10 ыйдаах быыланын болдьоҕун ааспыт толордо.

Алтынны 31 күнүгэр Сталинаан Магнитогорскайы металлургическай комбинат бары металлургическай тутуу 10 ыйдаах быыланын толордо.

Главлендолокпром Ленинградтааҕы предприятиелэр Октябрь инициэйиэ социалистическай куоталаһыыны уонна кыаһыылары ситиспиттэлэр. Иннинэ-лабай бородуукуоланы оптаһаарыы 10 ыйдааҥы быыны толорон туран, кэлэ уонна уоолаас текстильщиктэрэ алтынны ыйа аһыллыыгар ньэҥэ анаан кэҥиник тутулар наадалаах табаарыстаҕалаан ыйынаарыы уоннуйүөн солкуобайынан эйэлэспиттэр.

Кинилэр 10 ыйдаах быыланы таһынан 68 мөлүйүөн сүкуобайдаах бородуукуоланы оптаһан таһаардылар.

(ССТА)

Польшаҕа саҥа предприятиелары тутуу

Келеткэй уобаласка Страховичак диэн спрэ булкантан үчүкэйдиэт хаҥа бороудатын (базольтаны) уулларар Польшаҕа аан бастакы завод тутуллар.

Хайыы-үйэ спр ортотугар бу завод үрдүк механическай уонна химическай свойстилэрдээх базольтовай тутуулары бэлэм буолуоҕа.

Базольтовой тутуулары Польша промышленнайын эйэлэх салаалаарыгар туттуохтара.

(ССТА)

САХА АССР МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

Соторутаааҕыта Саха АССР Министрдэрин Совета «Саха АССР-та бутаалаһын уонна бутаҕа хаһаайыстыбатыы тэрийии быраабылаттан» нөкүс сылга бодьоохтоон биэргэтэр итиннэҥэ бутаалаһын быыстанан, болдьоҕун түүнэн урут тахсыбыт туруораттары күүстэрин сүүрбиттэрэ ыаҕар түүнэн уурах ылыллыа.

Саха АССР Министрдэрин Совета уопсай туһаайыллар спрдэргэ быраабылаанан олохтомут бөрөҕэдэк быыстынан са, ы гражданнар бутуулларыгар көҥүлэлэрэр диэн уурда. Колхозтарга, государственнай уонна кооперативнай тэриллэрэргэ сыыһаралларыгар спрдэргэ колхоз биитэр тэриллэ анаан көҥүлэлэрэҥнэ эрэ бутанылларыгар. Бурут бобуулаах спрдэриттэр (заказнэтэриэ) уонна кини тулаттыанаары 200 метр кэтитээх балааҥа иитиэр бутаалаһын кыыллар уонна көтөдөр бары быстар биирдии биистэриттэр 10 сылга диэри бобуллар.

Республика иитиэр бутуулар быраабы 16 саастарын туолбут, госпошлинаны төлөөн туран, бэйэтин аатыгар бут биилэтин ылбат барыа гражданнарга бэриллэр. Госпошлина бут биилэтин биэриигэ, эйэтэр болдьоҕун уһатыыга, биилэккэ марканы сыһыарыынан төлөнөр. Хотугу-промысловай спрэбүөннэр колхозтаахтара уонна кини эрдэ-хаҥаҥ эйэдэх ньыгэйи иитэри ситиспиттэр. Оттон доярка Реброва А. Н. ыырай сүүркаталаҕы уладатыттан 486 грамма гирэнрэ. Оны тэҥэ доярклар Сергучкова М.С., Слепцова А.Н. үүт ыамын 9 ыйдааҥы быыланан 100-100.8 бырыһыан толороннор бары доярклары бастаан ыҥэлэр. Кинилэр сыл тэмүктэннэр диэри ситиһиилэрин өссө чинэттэхтэриҥэ ньыгэйиннэн эйи төлөбүрү ылар кыахтаныахтара.

Сылгы иитиитин звеньевой бириигэдэтин бириигэльыырэ Никулин В.Х. көрөрөх-харайарга ыллыммыт бөдөҥ сылгыларын үчүгэй туруккаахтык иитэ, 51 ыйа биэтэн 42 төрелкэй кулуну ылан, 100 бырыһыан тыныйаах иитэ. Ити курдук Чирков Н.И. звенота 58 сылгыны 100 бырыһыан. Старостин И.Г. звенота 114 сылгыттан 99,1 бырыһыанын үчүгэйдик иитэри ситиспиттэр.

Балык бутаалаһыныгар тэриллибит сорох звенолар салаалаччылэрэ Слепцов И.К., Никулин И.С. туспаллаах бырааннарын 128-155 бырыһыан толороруу ситиспиттэр. Кинилэр бастыҥ бутаалаһы ылар хас сыл ахсын үчүгэйдик үлэлэппиттэр. Колхоз онорэр бырааннаах соруданнарын толороргө, кытаанахтаран туруулаһыыны эйэлэспиттэр.

Республика территориятыгар бырыыстар—кинии (саарбаны), быыдараны, таарбаҕаны, кулааһаны, туртаһы, чүбүкуну (чүбүкуну Томпо, Муома, Саккырыыр ороҕуоннарын колхозтара бөҕэлэрин наадыыларыгар эрэ бутуулларыгар атырдьах ыйын 15 күнүттан муус устар 1 күнүгэр диэри көҥүлэнэр), көтөдөртөн—кыталыгы, сахаҕай хоптону, хайа кыаллаарынан харыстаныахтаах ыраахтыы уонна да атын туһаалаах чыычаахтары өлөрүү, бутаалаһын бобуллар.

Бутаалаһын маннык болдьоохторго көҥүлэнэр: хотугу ороҕуонларга — Абыйыга, Аллаиһаҕа, Аааабыргга, Бүлүүгэ, Верхоянскайга, Эдьигээнгэ, Муомаҕа, Аллараа-Халымаҕа, Өлөөккө, Өймөкөөнгүгэ, Саккырыырга, Орто Халымаҕа, Томпоҕо, Уус-Маайа;

тиҥэри, нэтэәгэши (тиҥэри ыныаты) — алтынны 15 күнүттэн күлүн тутар 20 күнүгэр диэри;

кырыҥаабы, куобаҕы, лаастыкайы — алтынны 1 күнүттэн күлүн тутар 20 күнүгэр диэри;

кырсаны, үрүҥ эйэҥи — сэтинны 20 күнүттэн күлүн тутар 25 күнүгэр диэри;

ондатраны — алтынны 10 күнүттэн ахсынны 1 күнүгэр диэри;

кыыл табаны, бүүччэҥи — атырдьах ыйын 15 күнүттэн күлүн тутар 1 күнүгэр диэри;

мас көтөрүн — атырдьах ыйын 10 күнүттэн ыам ыйын 25 күнүгэр диэри;

уу көтөрүн — саас кэлиэхтитэн бэс ыйын 10 күнүгэр диэри, күҥн атырдьах ыйын 10 күнүттэн барыҕаҕар диэри;

айдыны, хардыҕаас хаһыы — саас кэлиэхтиэттэн бэс ыйын 15 күнүгэр диэри.

Сахалы Аллараа Халыма, Орто Халыма, Муома, Абыйы, Аллаиһаҕа ороҕуонларыгар сэтинны 20 күнүттэн күлүн тутар 25 күнүгэр диэри көҥүлэнэр, көтөдөртөн—кыталыгы, сахаҕай хоптону, хайа кыаллаарынан харыстаныахтаах ыраахтыы уонна да атын туһаалаах чыычаахтары өлөрүү, бутаалаһын бобуллар.

Хотугу уонна эйэҥки ороҕуонларын колхозтаахтара бөҕэлэрэ эрэ сиилэрэргэ таһаары, хотугу кыыл табаны хаһан барбарар бутуулларыгар колхоз правлениета, бэйэтин эрэ колхозтаахтарыгар көҥүлүүр бырааптаах. Итиннэ атын, соруурдуу ороҕуонларга таһаары 1945 сыллааҥы ахсыннаы 30 күнүнээҕи 743 №-дээх уураабар сөп түбэйиннэрэн аналлаах көҥүлэйиннэн бутанылларыллыа.

Хара эйэҥи, бөрөҥу, сиэгэн бэдэри, дьаабраасыны, уу хаҥаны, моҕотойу, сиэмэх ньымаҕаны, уоннай күтталлаах ымалаттан уратыыан, хаһыы бырааҕа өлөрөр, хороонноруу ураллаары алдьатар көҥүлэнэр.

Бу быыллыбыт болдьоохтору бирдии ороҕуонларга бөҕэлэр бутаалаһын бырааҕа бириигэр 1 хонукка эйэҥи ураларыгар бырааҕа Бутаалаһын хаһаайыстыбатыгар управлениетыгар бэриллэр.

Саха АССР Министрдэрин Совета бутаалаһын бутуулуу туһаныы уонна бутаалаһын бириигэр бырааҕа эйэҥи ыҥыыр сокуонна уонна бутаалаһын ымалаттан ымалаарыы уонна бутаалаһыны сокуонна суох бутаммыт бородуукуоланы ылыы туһунан, бутаалаһын бырааҕа бэриллэр бырааҕа эйэҥи ыҥыыр сокуонна суох бутаммыт бородуукуоланы атыылаһыы, соруурдуулаах ньымаҕа ньымаҕа государственнай итиннэҥэ кооперативнай тэриллэрэр эйэҥэтиэннэрэ туһунан итиннэ уураабар эйэҥэ ыыллыыр. Бутаалаһын бырааҕыларын кэҥэн государство бюджетыгар фонуттар хорошуулуу огороттарга гражданскай ирдэбилэ кэмэйдэрин сагардан олохтоото.

Редакция аадырыа: Саха АССР Абыйы ороҕуона, Дружина бөҕүөлэгэ. Тахсар ахсаана 500. Сакаалын № 36 МЛ 27.

Редактор А. И. ГӨГӨЛЕВ.